

Lezen en tekst: Johannes 9:1-41

Bijzonderheid: preek 1 (van 2) over 'bouwen aan de gemeente' met als nadruk: pastoraal beleid

Bijzonderheid 2: doop Max Pieter Daniël Dieleman

Gemeente van onze heer Jezus Christus,

Er was eens een jongen die een bril moest. Het verbaasde niemand. Zijn ouders en zijn zus hadden allemaal een bril van behoorlijke sterkte. Blijkbaar zitten slechte ogen in de familie. Maar deze jongen raakte helemaal in paniek. Hij was verslagen en verdrietig en trok zich terug op zijn kamer. Zijn ouders begrepen er niets van. Maar hij wilde er niet over praten.

Een aantal dagen later kwam het hoge woord eruit. De jongen was bang. Een week voordat hij een bril nodig bleek te hebben had hij met twee vriendjes een Playboy gevonden bij het oud papier. Ze hadden samen zitten kijken naar de naakte vrouwen. En nu was de jongen bang dat God bezig was hem met blindheid te straffen.

Fantasie? Dit verhaal is waar gebeurd. En soortgelijke dingen hoor je nog steeds. In mijn pastorale gesprekken komt het regelmatig langs. Dat mensen bang zijn voor Gods lik-op-stuk beleid. Dat verkeerd leven met een ziekte of andere tegenslag tot gevolg zou hebben. In de geschiedenis van vanochtend stijgt Jezus daar echter ver boven uit. God is anders en denkt groter. En wij moeten dus ook anders en groter denken. Daarover gaat de preek.

...

Dit is een verhaal van donker en licht. Grote tegenstellingen. We gaan eerst naar de donkere kant kijken. En vervolgens richten we ons op het licht.

(in de onderverdeling zie je dat 1a en 2a matchen, evenals 1b en 2b; en 1c en 2c.)

Slide 1 **Donker**

Slide 1a- De situatie van de blinde man

Beeld je eens in. Het is donker. Stikdonker. Je leven lang al. Je hebt de teleurstelling gevoeld toen je ouders ontdekten dat je blind was. En je voelt hun verdriet nog steeds. Tegelijk hebben ze je zo goed zo kwaad als het ging normaal opgevoed. Je ging naar school aan de hand van je zus. En je kon best meekomen. Je bent niet dom. Maar eigenlijk hoorde je er nooit helemaal bij. Soms gaf iemand je een klap op je hoofd. En je kon nooit terugvechten. Anderen hadden medelijden. Maar of je daar op zat te wachten...

En de paar vrienden die je hebt. Tja, die waren er wel. Maar om elke keer weer je beperkte verhaal aan te horen. Om trouw te blijven. Dat begrijp je wel. Dat dat lastig is. Maar het doet wel verrekke zeer. Als iemand ziek werd of er gebeurde iets ergs. Dan was meeleven niet zo moeilijk door vrienden en familie. Maar als het jaren en jaren duurt. Dan ebt het meeleven langzaam maar zeker weg. Wat moeten mensen nog tegen je zeggen? Geen idee. Maar de eenzaamheid doet wel pijn.

Na je schoolopleiding was je toekomst eigenlijk klaar. Nooit een partner. Nooit het huis uit. Verzorgd worden. Als blinde wordt je niet voor vol aangezien. En dus is er maar één mogelijkheid. Bedelen. Gelukkig leidt je familie je altijd naar een goede plek. Dicht bij de ingang van de tempel. Zeker op Sabbat komen daar veel

mensen langs. Dus dat brengt veel op. Het enige probleem als je blind bent is, dat mensen vaak ook denken dat je doof bent. Het is hetzelfde als wanneer mensen in een rolstoel zitten. Dan gaan omstanders ineens heel duidelijk en kinderlijk tegen je praten. Alsof je verstandelijk ook wat mankeert. Zo heb ik me laten vertellen. Nou, zo is het ook als je blind bent. Ze praten over je. Nooit met je. Je bent een probleemgeval. En daar zit je dan.

En waar gaan de discussies dan over? Als je vlak bij de tempel zit kun je verwachten dat er theologische gesprekken zijn over jou. Rabbi's komen met hun leerlingen langs. En ze vragen om uitleg. Hoe kan het dat deze man blind is. Een vraag van alle tijden. Hoe komt het? Waarom? Waartoe? Wat is de oorzaak van deze ellende?

Slide 1b- De vraag van de leerlingen

En die vraag stellen de leerlingen van Jezus ook. Ze laten onze Heiland echter weinig ruimte. Er zijn maar twee mogelijkheden: of hij zelf heeft gezondigd. Of zijn ouders. Zo was de verklaring in die tijd. En de discipelen haken daar zomaar bij aan. Zonder kritisch nadenken.

Dat de leerlingen zo denken is niet vreemd. Zo werd er gedacht. In vers 34 spreken ze hem aan: *jij, sinds je geboorte een en al zonde, wil je ons de les lezen?* Zo kijken ze naar hem. Ik denk dat ze, als ze vandaag zouden leven, deze zonnebril voor de blinde zouden hebben gekocht.

Slide Plaatje zonnebril

Weet je waarom? Deze is van een bekend merk vandaag de dag:

Slide Logo sinner

Zondaar. Als je zo'n bril op hebt. Dan klopt dat met het oordeel van de mensen in die tijd. Ja, dat ben je. Een zondaar. Ik denk dat Farizeeën deze man graag zo'n zonnebril cadeau hadden gedaan. Maar dat even als aandachttrekker.

Is de vraag van de leerlingen zo vreemd? Ja, en nee. Niet omdat je je dat altijd afvraagt op zeker moment. Als je ziek bent. Of gehandicapt raakt. Waarom ik? Wat heb ik misdaan? Tegelijk is het wel vreemd, omdat *de leerlingen* deze vraag stellen. En dat is hard. Moet je eens aan een ander vragen die ziek wordt: *joh, heb je een bepaalde zonde begaan ofzo, dat dit je overkomt?* Er zit al zoveel oordeel in die vraag. Zoveel veroordeling. Het is niet echt fijngevoelig.

De blinde man heeft ongetwijfeld de vraag van de leerlingen gehoord. Wat moet dat met je doen als zo'n vraag klinkt. Je wordt nog meer in de verdomhoek gezet dan je al zat. Omdat je het gevoel krijgt dat God jou niet moet. Om de één of andere reden.

En het komt dichtbij. Het is een gevaar dat bij sommige gebedsgenezing ook aan de orde is. Dan wordt er gezegd: *God belooft genezing. Als jij maar genoeg gelooft. Dan wil God dat jij hier van af komt.* En als het dan niet gebeurt wordt je keihard op jezelf teruggeworpen. Dan ligt het aan jou. Jouw gebrek aan geloof. Onbarmhartig is het. Zoals ook de vraag van de leerlingen en het oordeel van de Farizeeën onbarmhartig is. En het blijft donker voor de blinde man.

Slide 1c- De druk van de Farizeeën

Zijn Farizeeën van die slechte mensen? We hebben de neiging ons hoofd te schudden over zoveel ongeloof. Zoveel druk als uitgeoefend wordt op de genezen man. En op zijn ouders. Die zijn zelfs zo bang dat ze niks durven zeggen. Wat een dreigende houding van de geleerde leiders. Dat ze zo krampachtig Jezus proberen te veroordelen. Dat ze allerlei mensen die zojuist een wonder meegemaakt hebben. Dat ze die onder druk zetten om Jezus af te vallen. Hun redder te verraden.

Maar het is ook wel wat. Als dat waar je altijd in geloofd hebt ineens anders ingevuld wordt. Als je vastigheden, zoals de inrichting van de Sabbat, ineens aan het schuiven gaan. Dan kan dit je reactie zijn. Ook al omdat je misschien gekwetst bent door de aandacht die Jezus krijgt. Terwijl je vroeger in het middelpunt stond ben je ineens naar de zijlijn verbannen.

Hoewel niet goed te praten is de reactie dus wel begrijpelijk. Wij reageren soms ook zo. En hoe is dat dan? Nou, het is vooral vanuit angst. Angst dat je de controle verliest. Angst dat het een losgeslagen boel wordt in de kerk. Je hebt dan de neiging om je terug te trekken op de regels. Dat deden de Farizeeën ook. Jezus geneest een blinde van zijn levenslange handicap. En zij beginnen over de Sabbat. Over regels. Ze verliezen de mensen helemaal uit het oog. Ze beweren dat ze zien. Maar uiteindelijk staren ze zich blind op hun eigengemaakte veiligheden. En willen ze koste wat het kost hun eigen visie handhaven. Dat maakt dat ze kil reageren. De liefde voor regels wint het van de liefde voor mensen. Maar daarmee missen ze het licht van de wereld.

Slide 2 **Licht**

Slide 2a- De aanraking door Jezus

Jezus maakt deze blinde man van 'onderwerp voor een goed theologisch gesprek' tot wat 'ie is: een mens van vlees en bloed. Een mens in nood. Een man die beschadigd is door het leven. Een man zonder uitzicht. In het voorbijgaan ziet Jezus deze man echt. En is barmhartig en genadig. Ik wil een stukje met je lezen uit Jesaja. [Jesaja 42:1-9](#) (lezen)

Die man die daar zit. Die bedelaar, waar iedereen dag in dag uit aan voorbij gaat. Jezus ziet hem met de ogen van God. Hij blijft niet op afstand. Maar stapt op hem af. Haalt hem uit zijn isolatie door hem het licht in de ogen te geven. Heel mooi is hoe hij dat doet. Hij vermengt speeksel met aarde en zo krijgt hij een soort klei. Dat smeert hij op de ogen van de man. Zoals God eens Adam schiep uit stof van de aarde. Zo boetseert Jezus het leven van deze man tot nieuw.

Ook mooi is hoe de man vervolgens ook zelf in beweging wordt gezet. Genade doet wat met je. Zet je in beweging. Geeft verantwoordelijkheid. De man moet naar Siloam. En daar voltrekt het wonder zich: hij kan weer zien! Wat een schrik. Het moet pijn hebben gedaan aan zijn ogen. Zoveel licht. Je kunt je niet voorstellen wat dat moet zijn. Hij zal verwonderd hebben rondgelopen. Jezus zet hem in het volle leven. Praat niet over hem als een probleemgeval, maar zoekt hem op en raakt hem aan. En er is licht.

Dat is hoe Jezus met mensen omgaat. *Met Max vandaag. Deze kleine jongen wordt gezien zoals hij is. God, zijn schepper, is in Jezus uit op zijn herschepping. Hij wordt vandaag aangeraakt. Water verbeeldt wat de Geest in hem doet. Afwassing van zonden. Maar ook: sterven en opstaan met Jezus. Nieuw leven. Je mag als ouders hem daar in voorgaan en bij helpen. Dat is je plicht. Jezus zet je ook in beweging. Dat je alle voorwaarden voor zijn geloof zo gunstig mogelijk maakt. En dan mag je zegen verwachten. Omdat Jezus naar hem omziet.*

Slide 2b- Het antwoord van Jezus

Ik wil even aandacht voor dat wonderlijke antwoord van Jezus op de vraag van de leerlingen. Wie heeft gezondigd, hij, of zijn ouders? Leerlingen vragen naar de oorzaak van deze handicap. Vragen naar de oorzaak van zijn eenzaamheid. En zo vragen wij ook vaak naar de oorzaak. De waarom-vraag is vaak op onze lippen. En we komen er niet uit.

Maar het antwoord van Jezus is majestueus. Hij tilt je op uit het aardse en horizontale van je zoektocht. Hij maakt het leven van deze blinde man van veel groter orde. Deze man is niet zijn blindheid. Net als een gehandicapte niet zijn of haar handicap is. Je bent als mens veel meer dan een probleemgeval. Veel belangrijker dan wat mensen in eerste instantie van je denken. Veel groter dan het hokje waar men je in past.

Het antwoord van Jezus is niet alleen geldig voor deze blinde man. Het is een antwoord dat zoveel dieper gaat en ook jouw leven raakt. Jezus zegt: *het gaat in zijn leven niet om schuld. Het gaat er om dat Gods werk zichtbaar wordt in zijn leven.* Dat is waar jij toe dient. Gehandicapt of niet. Gezond of ziek. Wie je ook bent. In welk hokje men je ook stopt. Het doel van jouw leven is dat God zichtbaar wordt. Dat hij te zien is in wie je bent. Dat hij zich openbaart in wat jou overkomt en hoe jij daar mee om gaat.

Jezus tilt jouw vragen daarmee naar een hoger plan. Je mag best vragen waarom! Dat is menselijk. God wil ook dat je dan doorvraagt. Aan hem. Wat wilt u met mijn leven? Met de voorspoed die mij in de schoot geworpen wordt. Met de moeilijke omstandigheden die je overkomen. Deze vraag toevoegen aan je 'waarom': wat wil God dat ik laat zien? Hoe kan Gods werk in deze omstandigheden zichtbaar worden? In mijn leven? Je richt je met zulke vragen van jezelf af. Je stopt met navelstaren en richt je op God.

Slide 2c- De aandacht van Jezus

Farizeeën volgen hun eigen programma. En maken zich vooral druk om zichzelf. Moet je dat eens vergelijken met Jezus.

Ik vind het laatste stukje eigenlijk het meest zeggend over hem. Meer nog dan die genezing. Als de genezen blinde uit de synagoge wordt getrap. Omdat hij er bij blijft dat Jezus een profeet is. Dan zoekt Jezus hem weer op. De trouw die daar uit spreekt. De liefde die hij daarmee laat zien. Geweldig.

Want is het niet zo dat juist dat ons probleem vaak is? Ik gaf het net al aan. Bij acute ziekte en bij plotse gebeurtenissen of bij een ziekbed en overlijden is onze aandacht gefocust en leven we mee. Maar als het langer duurt? Als de rouw aanhoudt? Als een handicap of ziekte niet mee verdwijnt. Dan is dat veel lastiger. In de praktijk zijn mensen dan vaak enorm eenzaam.

Maar ook hier. Trouw, ook als het weer goed gaat. Je zou kunnen denken: hij is genezen. Het belangrijkste is klaar. Op naar het volgende project. Maar juist in zijn nazorg blijkt Jezus zo betrokken. Als de eenzaamheid van de man door zijn genezing alleen maar groter wordt. Hij wordt uitgebannen uit de gemeenschap. Zelfs zijn ouders nemen het niet voor hem op. Dan zoekt Jezus hem op. En brengt de man tot geloof. Hij knielt voor zijn Heiland. En wordt gered.

Dat is Jezus in zijn trouw. Waar mensen afhaken. Daar is hij er nog wel. Als je nadenkt over pastoraat. Hoe je met elkaar omgaat in de gemeente. Dan is die trouw voorbeeld voor je. Zo gaat Jezus om met jou en mij.

Waar anderen afhaken. Waar mensen, als ze je ware aard ontmoeten, afgeschrikt worden misschien. Als de maskers afgaan. Daar houdt Jezus vol. En wij mogen hem daarin volgen. Volgende week zal ik de lijnen die ik nu neerleg verder uitwerken.

Jezus in zijn trouw. Juist dat vind ik zo sprekend aan de doop. En zo bemoedigend. Ouders zijn beperkte mensen. Jullie ja-woord is oprecht, maar tegelijk kwetsbaar. Korte armen. Je kunt je kind, je kunt Max niet redden. Maar in de doopbelofte zegt God dat hij dat wel kan. Jezus belooft trouw te zijn en met Max mee te leven. Hij is betrokken, iedere stap die die kleine jongen gaat doen. Hier bij de genezing van de blinde man zie je hoe dat werkt. Als zelfs niemand zich meer om je bekommert. Jezus wel. Hij blijft en houdt vast. Dat is een prachtige belofte, die je aan Max mag doorvertellen. En die jou zelf ook bemoedigt als je soms je kind niet kan bereiken. Als jij je kind niet kan redden. Jezus wel.

...

Mijn broeder en mijn zuster, ik ga afronden. Hoe Jezus omgaat met deze man die blindgeboren is. Dat moet ons tot voorbeeld zijn over hoe wij pastoraal omgaan met elkaar. Volgende week ga ik dat verder uitwerken. Maar voor nu alvast deze uitsmijter: neem de houding van Jezus aan. Wees betrokken op anderen. Zie die ander. Zie hem of haar echt. Dan gaat zijn genade doorwerken in het leven van de gemeente.

Amen